

الگوی توانمندسازی کسب و کارهای نوپای بانوان مبتنی بر وب در راستای تعالیٰ اشتغال بانوان

ایمان مخلصی^۱، افسانه زمانی مقدم^۲، فاطمه عزیزآبادی فراهانی^۳

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۳/۰۹/۲۴

تاریخ دریافت: ۱۴۰۳/۰۸/۲۵

چکیده

هدف از پژوهش حاضر، طراحی الگوی توانمندسازی کسب و کارهای نوپای بانوان مبتنی بر وب بود. به این منظور از روش داده بنیاد با رویکرد اشتراوس و کوربین استفاده گردید. جامعه آماری پژوهش، زنان کارآفرین و مدیران زن، صاحبان کسب و کارهای نوپا مبتنی بر وب و متخصصان حیطه موضوعی بودند. داده‌های پژوهش با استفاده از مصاحبه‌های فردی نیمه ساختاریافته جمع‌آوری گردید، نمونه آماری شامل ۲۹ نفر از مشارکت کنندگان بودند که به شیوه نظری هدفمند انتخاب شدند. داده‌ها با استفاده از روش کدگذاری سه مرحله‌ای اشتراوس و کوربین (۱۹۹۰) تحلیل شده‌اند. یافته‌های پژوهش بیانگر این است که بهینه‌سازی اشتغال زنان در بستر فرصت‌های جدید، به مثابه پدیده محوری عمل می‌کند و زمینه‌های مرتبط با هنجارسازی اجتماعی، مدیریت فضای کسب و کار، دانش اقتصادی-شغلی در این بخش تأثیرگذارند. همچنین شرایط علی شامل تحول هویتی زنان در دنیای مدرن، ارتقا منزلت اجتماعی و عزت نفس شخصی، تسهیل راهاندازی کسب و کار به کمک ابزارهای دیجیتال بود. عوامل محدود کننده مشتمل بر مسائل ساختاری اشتغال بانوان، چالش‌های حمایتی-مدیریتی، غفلت از حوزه‌های نوین کسب و کار بودند و راهبردهای مدنظر، راهبردهای راهاندازی، تأمین مالی و ارزیابی، راهبردهای تأمین مالی کسب و کار نوپای بانوان، راهبردهای ارزیابی کسب و کار نوپای بانوان احصا شدند. درنهایت الگوی توانمندسازی کسب و کارهای نوپای بانوان مبتنی بر وب ورود موفق زنان به حوزه کسب و کارهای نوپا و استفاده از ظرفیت‌های نوپدید این حوزه عنوان گردید.

واژگان کلیدی: کسب و کارهای نوپا، اشتغال بانوان، وب

^۱. دانشجوی دکتری کارآفرینی گرایش کسب و کار، واحد علوم و تحقیقات، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران.

^۲. دانشیار مدیریت آموزشی، دانشکده مدیریت و اقتصاد، واحد علوم و تحقیقات، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران (نویسنده مسئول).

a.zamanimoghadam@srbiau.ac.ir

^۳. دانشیار مدیریت امور فرهنگی، دانشکده مدیریت و اقتصاد، واحد علوم و تحقیقات، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران

مقدمه

در دنیای امروز رویکرد و نگرش جدید انسان‌ها به زندگی بر اساس رقابت‌ها و تحولات فرآینده در بخش‌های مختلف اقتصادی، سیاسی، فرهنگی و اجتماعی جوامع سبب گردیده که مسائل و مشکلات زندگی روزمره شکل متفاوت‌تری از قبل به خود بگیرد و افراد با ویژگی‌های مختلف به دنبال استفاده از شرایط برابر در موقعیت‌های اجتماعی گوناگون باشند (کربلایی و همکاران، ۱۳۹۹). از جمله افرادی که در جامعه، حقوق ایشان گاهای به دست فراموشی سپرده‌شده است و از موقعیت‌های اجتماعی برابر محروم شده‌اند، زنان هستند. زنان نیمی از نیروی انسانی جامعه هستند و وضعیت آنان در هر جامعه‌ای بیانگر میزان پیشرفت آن جامعه است و اعتلای کشورها در گروی استفاده هدفمند از همه‌ی نیروها و استعدادهای انسانی از جمله زنان است، به‌واقع، رسیدن به توسعه برابر و پایدار در جامعه، بدون در نظر داشتن نقش و جایگاه زنان در کشور، امری دست‌نیافتنی است (شریفی و همکاران، ۱۳۹۸). در طی چند دهه گذشته نقش زنان در اکثر کشورهای جهان اعم از توسعه یافته و در حال توسعه تغییرات چشمگیری داشته است. با توجه به برابری تقریباً کامل مردان و زنان در برخورداری از امکان تحصیل و کاهش نرخ باروری شرایط بسیار مساعدتری برای افزایش سرمایه انسانی زنان فراهم شده است (داوری کیش و همکاران، ۱۴۰۰). از جمله این ابعاد حضور بیشتر زنان در عرصه اجتماعی، موضوع "اشغال زنان" است که اهمیت فزاینده‌ای در دنیای کنونی پیداکرده است (فروتن و شجاعی قلعه‌نی، ۱۳۹۸).

اشغال زنان، مجموعه‌ای از فعالیت‌هایی است که باهدف کسب درآمد و یا انجام اعمال عام‌المنفعه، زنان بخشی از زمان خود را به آن اختصاص می‌دهند و به دلالت التزامی اشغال، بیشتر بیرون از خانه می‌باشد (دیواندری و پورعبدالله، ۱۳۹۵). اشتغال زنان یکی از موضوعات مهمی است که مورد توجه سیاست‌گذاران و دولتمردان یک کشور می‌باشد و بیکاری این قشر از افراد جامعه می‌تواند از لحاظ اقتصادی، اجتماعی و روانی تأثیرات فاجعه باری بر اقتصاد کشور بگذارد و آثار مخربی بر توسعه و رشد اقتصادی کشورها داشته باشد (داوری کیش و همکاران، ۱۴۰۰). توانمندسازی اقتصادی زنان نه تنها با فراهم کردن منابع، بلکه با ایجاد فرصت دسترسی به منابع و راههایی که منجر به موفقیت اقتصادی است، امکان‌پذیر می‌شود. زنان از طریق کسب شغل بهتر و داشتن انتخاب‌های بیشتر برای شروع و مدیریت کسب و کار، دسترسی بیشتر به آموزش و پرورش و توسعه مهارت‌های خود و داشتن فرصت‌های بیشتر برای تصمیم‌گیری می‌توانند خود را از فقر بیرون بکشند و کیفیت زندگی خود و خانواده و جامعه را بهبود بخشنند (تابلی، عسکری و نمازیان، ۱۴۰۲). از اوایل قرن بیستم، فراخوان اشتغال زنان به دلیل رواج فرهنگ مصرف‌گرایی و افزایش تورم، که نیاز به تولید را بیشتر می‌کرد و نیز مطرح شدن ایده‌ی آموزش دولتی، رونق گرفت. به دلیل نظریات نظام سرمایه‌داری مبنی بر تولید ثروت بیشتر، عنصر جنسیت رفته‌رفته کمنگ و در مقابل، شعار برابری به معنای برابری در آموزش، فرصت‌ها و منابع، حقوق و کنترل و نظارت پررنگ‌تر شد (قاسمی و جمالو، ۱۳۹۸). در تعاریف جدید توسعه، دستیابی به توسعه پایدار نه تنها بدون افزایش دائم و سریع سهم زنان در عرصه اقتصادی ممکن نیست، بلکه در این مسیر، باید به چیزی فراتر از برابری فرصت‌ها و تسهیل در موقعیت‌های ویژه برای زنان اندیشید. از این‌رو، در برنامه‌های بلندمدت دولت‌ها سهم ویژه‌ای برای زنان در نظر گرفته شده است (عفاری چراتی و همکاران، ۱۴۰۰).

در زمینه اشتغال زنان می‌توان به سه نظریه‌ی فمینیستی، نوسازی و تضاد اشاره کرد. فمینیست‌ها معتقدند که موقعیت زنان در خانه و خانواده جزئی از سیستم کل اجتماعی است که آن‌ها را تابع مردان ساخته است به عبارتی، نظریات طرفداران حقوق اجتماعی زنان نشان می‌دهد که چگونه موقعیت زنان در بازار کار، بخشی از سیستم جامع اجتماعی است که زن در

آن مقام پایین تری دارد؛ بر اساس نظریه نوسازی، رشد تکنیکی ناشی از صنعتی شدن، باعث تغییر ساخت شغلی، فرصت‌های تحصیلی و ترکیب خانواده در اقتصاد پولی می‌شود. اقتصاد جدید ملزم با صنعتی شدن، موجب ایجاد صنایع خدمات و رشد مشاغل طبقه‌ی متوسط گردیده که اشتغال زنان از ویژگی‌های آن است. به اعتقاد نظریه پردازان تضاد، سلطه‌ی مردان بر زنان و روابط بین این دو جنس، در فرایند تولید شکل‌گرفته است. بر این اساس، در جریان تکامل جوامع و تغییر در اشکال تولید، مردان به روش‌های تولیدی جدید دست‌یافته و زنان در خانه برای فرزندزایی و پرورش کودکان باقی ماندند (شریفی و همکاران، ۱۳۹۸). اگرچه در تمامی رویکردها و نظریه‌های مرتبط با اشتغال زنان، به اهمیت و لزوم آن توجه شده است، باید در نظر داشت که تمرکز محض به اشتغال زنان دیگر به تنها یعنی نمی‌تواند پاسخگوی نیازهای جامعه باشد؛ زیرا پیچیدگی، پویایی و رشد سریع تغییرات تکنولوژی به همراه پیچیدگی تعاملات چندگانه بین بازیگران بنگاه‌های مختلف به حدی گسترده و غیرقابل کنترل شده که مدل‌های قدیمی کسب و کار به تنها یعنی قادر به کسب مزیت رقابتی و حفظ جایگاه خود در این شرایط نیستند (بوکن و همکاران^۱، ۲۰۱۹). بنابراین، برای ورود بانوان به فضای کسب و کارهای کارآفرینانه لازم است از ابزارها و استراتژی‌های نوینی استفاده شود که در این‌ین، ظهور کسب و کارهای نوپا می‌تواند ابزار مناسبی جهت ورود موفق زنان به دنیای کسب و کار باشد (فلاح، ۱۴۰۰).

بر اساس تعاریف کسب و کارهای نوپا، یک سازمان موقت است که با هدف ایجاد یک مدل کسب و کار تکرارپذیر و مقیاس‌پذیر به وجود آمده است، کسب و کارهای نوپا، حول ایده‌های نوآورانه و خلاقانه بنا می‌شود. در واقع، افرادی خوش‌فکر با ایده‌های نو در جستجوی روش‌هایی برای کسب درآمد از آن ایده و تولید انبوه محصولات یا خدمات مبتنی بر آن ایده هستند (ندافی و احمدوند، ۱۳۹۶). هدف این نوع از کسب و کارها، توجه به دستاوردهای علمی و پژوهشی با نگاه دانشی و فناورانه از فرآیند تولید تا بازار، پاسخگویی به نیازهای اجتماعی و واگذاری فناوری به صاحبان ایده در محیط‌های اجتماعی – اقتصادی است (شیرازی، ۱۴۰۲). بلنک^۲ (۲۰۲۰) نیز کسب و کار نوپا را سازمان‌های موقتی تعریف می‌کند که در شرایط عدم قطعیت بالا به دنبال مدل کسب و کار پایدار، تکرارپذیر و مقایسه‌پذیر هستند. امروزه مقوله‌ی ایجاد کسب و کارهای نوپا به مسئله‌ای مهم تبدیل شده است؛ مسئله‌ای که حل کننده‌ی بحران‌های اقتصادی کشورهای مختلف بوده و مشکلات عدیده‌ای را حل کرده است. از طرفی، در سطح کلان، رشد اکوسیستم‌های کارآفرینانه و توسعه کسب و کارهای جدید در جوامع توسعه‌یافته و اقتصاد نوظهور به یکی از اولویت‌های برجسته در آن کشورها تبدیل شده است (هارینگتون^۳، ۲۰۱۶).

بررسی پیشینه پژوهشی بیانگر آن است که کسب و کارهای نوپا، نقش بسزایی در اشتغال‌زاوی (سلداک و سترک^۴، ۲۰۱۷)، توسعه فعالیت‌های شغلی و حرفة‌ای افراد (حنیف زاده و همکاران، ۱۴۰۰)، پیشرفت فناوری (ویلان و همکاران^۵، ۲۰۱۸)، رشد اقتصادی، تاب آوری شناختی، تاب آوری مالی، تاب آوری انطباقی (براری جیرنده‌ی، سجادی و داوری، ۱۴۰۲)، انترکالمستاینر^۶ (۲۰۱۶) دارد. همچنین پژوهش‌های مختلفی به لزوم به کارگیری از فناوری‌های دیجیتال در تحقق و ارتقا کسب و کارهای نوپا صحبه گذاشته‌اند و از آن به عنوان بازوی یاریگر این نوع از کسب و کار در عرصه فعالیت‌های

¹ Bocken et al

² Blank

³ Harington

⁴ Sterk & Sterk

⁵ Villani et al

⁶ Unterkalmsteiner

اقتصادی یادگردهاند (دیان و همکاران، ۲۰۱۶ و حنیف زاده و همکاران، ۱۴۰۰). بنابراین می‌توان متصور بود که با استفاده از ظرفیت‌های نوین حوزه دیجیتال، بنگاه‌های اقتصادی متعدد با سرمایه‌گذاری کم شکل گیرند و با توسعه روزافزون فناوری‌های اطلاعات و ارتباطات، شاهد رشد کسب و کارهای فعال در این حوزه در اکوسیستم کارآفرینانه باشیم. بیشتر کسب و کارهای نوین در سال‌های اخیر مبتنی بر وب و ابزارهای دیجیتال است، اما این مهم نیز شایان ذکر است که بیش از ۹۰ درصد این کسب و کارهای در سال اول شکست می‌خورند (دیویس و همکاران، ۲۰۲۲). فناوری متعارف مورد استفاده در بازار کار مانند شبکه جهانی وب و دستگاه‌های تلفن همراه در این دهه مورد توجه زیاد بوده است (ساکاس^۱ و همکاران، ۲۰۲۳). از این رو شناخت ابعاد مختلف توانمندسازی کسب و کارهای نوپا با هدف اشتغال پایدار ضروری است. لذا پژوهش حاضر در نظر دارد با بررسی ابعاد مختلف توانمندسازی کسب و کارهای نوپا باهدف گذاری بر اشتغال بانوان از ظرفیت حوزه‌های دیجیتال و مبتنی بر وب استفاده نموده و به ارائه الگوی توانمندسازی کسب و کارهای نوپا بانوان مبتنی بر وب پردازد.

روش پژوهش

از آنجایی که هدف پژوهش کشف الگوی توانمندسازی کسب و کارهای نوپای بانوان مبتنی بر وب در راستای تعالی اشتغال بانوان بر مبنای واقعیت‌های موجود بود، از این رو پژوهش حاضر از نظر رویکرد جزو تحقیقات کیفی و از لحاظ روش، مبتنی بر مطالعات داده بنیاد می‌باشد. در این پژوهش از رویکرد سیستماتیک اشتروس و کوربین برای نظریه داده بنیاد استفاده شده است. در رویکرد سیستماتیک محقق باید روش و فن مشخصی برای تحلیل در پیش بگیرد و کدگذاری مرحله‌مندی (باز، محوری و انتخابی) را به اجرا درآورد و کار نهایی خود را در الگوی پارادایمی یکسانی ارائه کند. حوزه پژوهش کلیه ذی‌نفعان و افراد دخیل در کسب و کار بانوان و کسب و کارها مبتنی بر وب بودند. که از طریق نمونه‌گیری هدفمند، از نوع ملاک محور، نمونه‌ی مورد نظر انتخاب و نمونه‌گیری تا رسیدن به حد اشباع نظری داده‌ها ادامه یافت. از این رو مشارکت کنندگان در پژوهش شامل ۱۲ نفر از زنان کارآفرین (ملاک ورود کارآفرینی در حوزه‌های نوین و بیشتر مبتنی بر وب، سابقه اشتغال پایدار و حداقل ۵ سال سابقه اشتغال در حوزه مورد نظر)، ۵ نفر از مدیران زن شاغل در شرکت‌های مبتنی بر وب (حداقل ۵ سال سابقه مدیریت در حوزه مورد نظر)، ۸ نفر از صاحبان کسب و کارهای مبتنی بر وب (ملاک ورود داشتن شرکت معتبر در زمینه کسب و کارهای مبتنی بر وب و داشتن حداقل ۱۰ نفر فرصت اشتغال مستقیم در کسب و کار) و ۴ نفر از متخصصان در زمینه مدیریت کارآفرینی (ملاک ورود داشتن دکتری تخصصی در مدیریت کارآفرینی و حداقل مرتبه علمی دانشیار در این رشته) بودند. جهت محرومانه ماندن هر کدام از شرکت کنندگان در مراحل پژوهش و رعایت اخلاق پژوهشی به هر کدام از آن‌ها یک کد اختصاص داده شد. ابزار گردآوری داده‌ها در این تحقیق، مصاحبه نیمه ساختاریافته می‌باشد. فرایند تحلیل داده‌های حاصل از متن مصاحبه‌ها نیز با توجه به اهمیت آن در رویکرد نظریه داده بنیاد، همزمان با جمع‌آوری داده‌ها طی سه مرحله: (الف) کدگذاری باز؛ (ب) کدگذاری محوری و (ج) کدگذاری انتخابی انجام شد. برای تأمین روایی و پایایی از روش گوبا و لینکلن^۲ استفاده شد. در این زمینه چهار معیار «قابلیت

¹ Sakas

² Guba & Lincoln

اعتبار^۱، قابلیت انتقال^۲، قابلیت اتکا^۳ و قابلیت تأیید^۴ را به منظور ارزیابی دقت علمی پژوهش بررسی شد. در زمینه‌ی قابلیت اعتبار، از روش کنترل اعضاء شرکت کننده استفاده شد. در زمینه‌ی قابلیت انتقال، یافته‌ها در اختیار متخصصین قرار داده شد. در زمینه‌ی قابلیت اتکا (قابلیت اطمینان)، از روش توافق بین کدگذاران استفاده شد و در زمینه‌ی قابلیت تأیید مرور و بازخورد همتایان بکار برده شد.

یافته‌های پژوهش

محققان برای دستیابی به نظریه برآمده از خصوصیات واقعی توانمندسازی کسب و کارهای نوپای بانوان مبتنی بر وب در سازمان با اطلاع‌رسان‌های کلیدی که تماس نظری و عملی ممتدی با موضوع پژوهش (کسب و کارهای مبتنی بر وب) داشتند، گفتگو کردند و کوشیدند تا در ساختار درونی ارزش‌ها، نگرش‌ها و تجارت آن‌ها تعمق کنند. در اثنای مصاحبه‌ها مفاهیم ظهرور می‌یافتد و از مقایسه مفاهیم مقوله‌ها عیان می‌شدن و ذهن پژوهشگران را به قضایا و گزارهای مختلفی درباره کسب و کارهای نوپای بانوان مبتنی بر وب سوق می‌دادند. مصاحبه‌های ضبط شده پس از پیاده‌سازی، به صورت سطر به سطر بررسی، مفهوم پردازی، مقوله‌بندی و سپس، براساس مشابهات، ارتباط مفهومی و ویژگی‌های مشترک کدھای باز، محوری و منتخب (طبقه‌ای از مفاهیم) مشخص شدند. برای این کار روش‌های تحلیل اشتروس و کوربین مورد استفاده قرار گرفت (اشتروس و کوربین، ۲۰۰۸). این الگو شامل ۶ محور می‌باشد که در ادامه گزارش شده است.

۱- شرایط محوری

مفهوم محوری مضمون اصلی پژوهش است که اگرچه از درون پژوهش بیرون می‌آید اما یک مفهوم انتزاعی است (اشتروس و کوربین، ۱۳۹۰). جهت یافتن پدیده محوری محقق با مقایسه و طبقه‌بندی مجدد به تغییر، تکمیل، ترکیب و توسعه مقوله‌ها به صورت مستمر پرداخت (اشتروس و کوربین، ۱۹۹۶؛ کوربین و اشتروس، ۲۰۰۸). در پژوهش حاضر مرکز ثقل الگوی توانمندسازی کسب و کارهای نوپای بانوان مبتنی بر وب "بهینه‌سازی اشتغال زنان در بستر فرصت‌های جدید" استخراج گردید. در این زمینه تحلیل مصاحبه‌ها به سه مقوله حمایت‌های قانونی از کسب و کار بانوان، بهینه‌سازی نگرش جمعی پیرامون کسب و کار بانوان، توانمندی‌های شغلی بانوان منجر شد. نتایج در جدول ۱ نشان داده شده است.

جدول ۱: شرایط محوری الگوی توانمندسازی کسب و کارهای نوپای بانوان مبتنی بر وب

نمونه بیانات مشارکت کنندگان (کدباز)	
کد منتخب	کد محوری
۱- بهینه‌سازی اشتغال زنان در بستر ۲- صفات ۳- نگرش‌های جنسیتی	توجه به بستر سازی‌های قانونی از اشتغال بانوان
	استفاده از رویکردهای مشارکتی در تدوین برنامه‌های اشتغال بانوان
	بهسازی بستر فضای مجازی و اینترنت جهت گسترش کسب و کارهای نوپا بانوان
	نیازسنجی جامع در تدوین و برنامه‌ریزی اشتغال پایدار بانوان بر اساس نیازهای عصر جدید
	تسهیل قوانین مالیاتی و مشوق برای کسب و کارهای نوپا بانوان
	رفع نگرش‌های جنسیتی پیرامون کسب و کارهای نوپا

^۱. Credibility

^۲ Transferability

^۳ Dependability

^۴ Conformability

	بھینه‌سازی نگرش جمعی پیرامون کسب و کار بانوان	استفاده از ظرفیت‌های شهری در حوزه برابری بین مرد و زن و به طور خاص کسب و کار بانوان معرفی مشاغل و حوزه شغلی بانوان به جامعه پیرامونی جایگاه دهی به کسب و کارهای بانوان در ویترین شهری
	توانمندی‌های شغلی بانوان	ارتقا مهارت‌های ارتباطی موردنیاز در اشتغال از سوی بانوان توانایی کارگروهی و توانمندسازی خود به وسیله انجام فعالیت‌های جمعی در کسب و کارهای نوپا ارتقا توان مدیریتی بانوان در مدیریت کسب و کار و برنامه‌های فردی آشنایی با متناسبسازی فضای شغلی با وضعیت تأهل، تعداد فرزندان و تحصیلات

۱- حمایت‌های قانونی از کسب و کار بانوان

دولت و حوزه سیاست‌گذاری برای ارتقا توان اشتغال بانوان و استفاده از کسب و کارهای نوپا می‌تواند با سیاست‌های حمایتی به اجرا و عملیاتی سازی آن کمک ویژه‌ای داشته باشد. طبق دیدگاه مشارکت کنندگان توجه به برنامه‌های موجود اشتغال بانوان، توجه به بستر سازی‌های قانونی از اشتغال بانوان، استفاده از رویکردهای مشارکتی در تدوین برنامه‌های اشتغال بانوان، بهسازی بستر فضای مجازی و اینترنت جهت گسترش کسب و کارهای نوپا بانوان، نیازمندی جامع در تدوین و برنامه‌ریزی اشتغال پایدار بانوان بر اساس نیازهای عصر جدید، تسهیل قوانین مالیاتی و مشوق برای کسب و کارهای نوپا بانوان از جمله کدهای باز این مقوله محوری است. در ادامه به برخی از بیانات مشارکت کنندگان اشاره می‌شود: "از جمله بسترها حیاتی برای اشتغال بانوان که نیاز است در ابعاد کلان بهش توجه بشه بحث مشوق های مالیاتی هست که دولت می‌تونه به این قشر بدنه و تشویقشون کنه که کسب و کار هاشون رونق بدن" (مشارکت کننده، ۱).

۲- بھینه‌سازی نگرش جمعی پیرامون کسب و کار بانوان

اجتماع و زندگی جمعی به عنوان یکی از اركان مهم حیاتی انسانی می‌تواند در تائید و یار دیک فرآیند جمعی تأثیرگذار باشد از جمله در زمینه اشتغال بانوان، پذیرش حقوق برابر زنان و نگاه اجتماعی مطلوب می‌تواند به اشتغال پایدار ایشان کمک کند. طبق دیدگاه مشارکت کنندگان در پژوهش و تحلیل پژوهشگران، توجه به ظرفیت‌های بومی و منطقه‌ای در راه اندازی کسب و کارهای نوپا، رفع نگرش‌های جنسیتی پیرامون کسب و کارهای بانوان، استفاده از ظرفیت‌های شهری در حوزه برابری بین مرد و زن و به طور خاص کسب و کار بانوان، معرفی مشاغل و حوزه شغلی بانوان به جامعه پیرامونی، جایگاه دهی به کسب و کارهای بانوان در ویترین شهری از جمله کدهای باز محور مذکور هستند. در ادامه به نمونه‌ای از بیانات مشارکت کنندگان اشاره می‌شود.

"زنان نسبت به مردان با محدودیت‌های بیشتری در این زمینه روبرو می‌شوند. موقعیت اجتماعی ضعیف زنان، نابرابری‌ها و هنجارهای جنسیتی، مشکلات ارائه خصمانه و وثیقه‌نامه ملکی، تقسیم ناعادلانه کار، سرمایه اولیه کمتر، اعتماد به نفس پایین، مسائل فرهنگی، اجتماعی و جغرافیایی، محدودیت‌های جسمی و تعصبات و کلیشه‌های جنسیتی، از مهم‌ترین چالش‌های زنان کارآفرین است. علاوه بر این تعارض بین وظایف منزل و مراقبت از فرزندان با فعالیت‌های کسب و کار هم در فعالیت‌های کارآفرینانه نوپا بسیار مؤثر است." (مشارکت کننده، ۱).

۳- توانمندی‌های شغلی بانوان

بانوان نیز باید در فرایند اشتغال به توانایی‌های اشتغال پذیری خود بیفزایند و زمینه‌های فردی را در خود تقویت نمایند؛ در این زمینه به شاخص‌هایی چون ارتقا مهارت‌های ارتباطی موردنیاز در اشتغال از سوی بانوان، توانایی کارگروهی و توانمندسازی خود به وسیله انجام فعالیت‌های جمعی در کسب و کارهای نوپا، ارتقا توان مدیریتی بانوان در مدیریت

کسب و کار و برنامه های فردی، آشنایی با متناسب سازی فضای شغلی با وضعیت تا هل، تعداد فرزندان و تحصیلان احصا گردید. در ادامه به نمونه ای از بیانات مشارکت کنندگان اشاره می شود.

مشارکت کننده (۳) بیان داشتند: "به نظرم بهتر است بانوان خودشان دست به کار شوند و زمینه های اشتغال خودشان را فراموشانند. الان با شبکه های اجتماعی هر فرد می تواند به راحتی مشکلات و خلاهای توان اشتغال خود را شناسایی و ارتقا بخشد."*

۲- شرایط علی

شرایط علی آن دسته از رویدادها و قایع هستند که بر پدیده ها اثر گذارند (اشترواس و کوربین، ۱۳۹۰). به عبارتی می توان گفت شرایط علی، حوادث و اتفاقاتی است که به وقوع یا رشد و توسعه پدیده محوری می انجامند. شرایط علی در هر پژوهشی نشان دهنده شرایط و مفاهیمی است که پدیده اصلی متأثر از آن است در این پژوهش شرایطی و عواملی را که بر بهینه سازی فضای کسب و کار بانوان اثر گذار است را در این گزاره سازمان دادیم. نتایج در جدول شماره ۲ گزارش شده است.

جدول ۲: عوامل و شرایط علی الگوی توانمندسازی کسب و کارهای نوپای بانوان مبتنی بر وب

کد منتخب	کد محوری	نمونه بیانات مشارکت کنندگان (کدباز)
۱- ۲- ۳-	تحول هویتی زنان در دنیای مدرن	تغییر نقش زنان در عصر جدید از تک کارکردی به چندگانگی
		توانایی رویارویی زنان با چالش های دنیای جدید
		تغییر توقعات جمعی از زنان بر مبنای تغییرات پیرامونی
		توجه به گسترش و ادامه تحصیلات زنان به عنوان ابزار مبارزه و رقابت در عصر جدید
		باز تعریف نقش مادری و همسری در ابعاد شغلی
۴-	ارتقا منزلت اجتماعی و عزت نفس شخصی	نگاه به کسب و کار به عنوان ابزاری برای تحقق خویشتن درونی و نقش آفرینی اجتماعی
		راه اندازی کسب و کار نوپا به عنوان مسیر آینده نگری و استقلال مالی
		توجه به میل به تحقق امیال و علاقت در میان زنان
		تعریف شخصیت اجتماعی زنان در مقابل موفقیت کسب و کار و مطرح شدن ایده ها
۵-	تسهیل راه اندازی کسب و کار به کمک ابزارهای دیجیتال	استفاده از ظرفیت فضای مجازی برای راه اندازی کسب و کار
		کم شدن محدودیت های حضور فیزیکی کسب و کار بانوان با استفاده از پتانسیل فضای مجازی
		باز طراحی کسب و کارهای نوپا در بستر وب
		امکان استفاده از ابزارهای مبتنی بر وب و هوش مصنوعی در تسهیل فرایند نظارت بر کسب و کار

تحلیل و بررسی بیانات مشارکت کنندگان نشان داد که شرایط و عوامل علی مؤثر بر الگوی توانمندسازی کسب و کارهای نوپای بانوان مبتنی بر وب شامل، تحول هویتی زنان در دنیای مدرن، ارتقا منزلت اجتماعی و عزت نفس شخصی، تسهیل راه اندازی کسب و کار به کمک ابزارهای دیجیتال است.

۱- تحول هویتی زنان در دنیای مدرن

به عقیده مشارکت کنندگان در پژوهش از جمله عوامل مؤثر بر کسب و کارهای نوپا بانوان، تغییرات صورت پذیرفته در ادراکات هویتی زنان است. در این زمینه شاخص هایی چون تغییر نقش زنان در عصر جدید از تک کارکردی به چندگانگی، توanایی رویارویی زنان با چالش های دنیای جدید، تغییر توقعات جمعی از زنان بر مبنای تغییرات پیرامونی،

توجه به گسترش و ادامه تحصیلات زنان به عنوان ابزار مبارزه و رقابت در عصر جدید، باز تعریف نقش مادری و همسری در بعد اعماق احصا گردید. در ادامه به نمونه‌ای از نقل قول‌های مرتبط با این بخش اشاره می‌شود:

مشارکت کننده (۳) در این زمینه بیان داشت: "دیگر به زنان به چشم مادر بـه تنها یـی نگریسته نمـی شـود و اجـتمـاع اـز اـیـشـان تـوقـعـات بـیـشـترـی دـارـد کـه باـعـثـ شـادـه است در هـوـیـتـ جـمـعـیـ آـنـهـاـ تـفاـوتـهـاـیـ اـیـجادـ شـوـد و رـاهـانـدـازـیـ کـسـبـ وـ کـارـ اـزـ جـملـهـ مـعـلـوـلـهـاـیـ اـیـنـ تـغـیـیرـ هـوـیـتـیـ است".

۲-۲- ارتقا منزلت اجتماعی و عزت نفس شخصی

به طور ویژه، از علت‌های مؤثر در توانمندسازی کسب و کارهای نوپای بانوان، ارتقا منزلت اجتماعی و عزت نفس شخصی است که هم علت و هم معلول این فرایند است. ذیل این محور در شرایط علی، نگاه به کسب و کار به عنوان ابزاری برای تحقق خویشتن درونی و نقش آفرینی اجتماعی، راهاندازی کسب و کار نوپای بـه عنـوانـ مـسـیرـ آـيـنـدـهـ نـگـرـیـ وـ اـسـقـالـ مـالـیـ، تـوـجـهـ بهـ مـیـلـ بهـ تـحـقـقـ اـمـیـالـ وـ عـلـاـقـهـ درـ مـیـانـ زـنـانـ، تـعـرـیـفـ شـخـصـیـتـ اـجـتمـاعـیـ زـنـانـ درـ قـبـالـ مـوـفـقـیـتـ کـسـبـ وـ کـارـ وـ مـطـرـحـ شـدـنـ اـیـدـهـاـ اـحـصـاـ گـرـدـیدـ. برـایـ نـمـوـنـهـ مـشـارـکـتـ کـنـنـدـهـ (۵) بـیـانـ دـاشـتـ:

"فرهنگ سازی کسب و کار به معنای شناخت فضای کسب کار، آشنایی با اصول کسب و کار، برنامه‌ریزی بلندمدت، هدف‌گذاری دقیق و روشن و خلاقیت و نوآوری از اهمیت به سزایی در تسهیل ورود زنان به کسب و کارهای نوپای بـرـخـورـدـارـ است. همچین شاخص‌های توسعه قابلیت‌های فردی از جمله اعتماد به نفس، استقلال طلبی، ریسک پذیری، مدیریت استرس و صبر و بردباری در این بین، نقش مهمی ایفا می‌کند".

۲-۳- تسهیل راهاندازی کسب و کار به کمک ابزارهای دیجیتال

این محور مشتمل بر قدرت فضای مجازی و رسانه در راهاندازی کسب و کار و گسترش آن است. ذیل این عنوان، مؤلفه‌های استفاده از ظرفیت فضای مجازی برای راهاندازی کسب و کار، کم شدن محدودیت‌های حضور فیزیکی کسب و کار بـانـوـانـ باـ استـفـادـهـ اـزـ پـتـانـسـیـلـ فـضـایـ مـجاـزـیـ، باـزـطـراـحـیـ کـسـبـ وـ کـارـهـاـیـ نـوـپـاـ درـ بـسـتـرـ وـ بـ، اـمـكـانـ استـفـادـهـ اـزـ اـبـزارـهـاـیـ مـبـتـنـیـ برـ وـ بـ وـ هوـشـ مـصـنـوعـیـ درـ تسـهـیـلـ فـرـآـيـنـدـ نـظـارـتـ بـرـ کـسـبـ وـ کـارـ استـ. درـ اـيـنـ زـمـينـهـ بـهـ عـنـوانـ نـمـوـنـهـ مـشـارـکـتـ کـنـنـدـهـ (۱۱) بـیـانـ دـاشـتـ:

"فضای مجازی به کسب و کارهای نوپای فرست ارائه و مطرح شدن ویژه داده است و این موضوع به خصوص برای بـانـوـانـ باـ تـوـجـهـ بهـ مـحـدـودـیـتـهـایـ اـجـتمـاعـیـ حـضـورـ اـیـشـانـ بـسـیـارـ مـؤـثـرـ بـودـهـ استـ".

۳- راهبردها

راهبردها، استراتژی‌هایی هستند که با هدف خاصی برای اداره و کنترل پدیده موردنظر صورت می‌پذیرد (اشترووس و کورین، ۱۳۹۰). راهبردها مبتنی بر کنش‌ها و اکنش‌هایی برای کنترل، اداره و بازخورد پدیده موردنرسی هستند. راهبردها هدفمند بوده و به دلیلی صورت می‌گیرند. در پژوهش حاضر تحلیل مصاحبه‌ها نشان داد راهبردها در سه محور راهبردهای راهاندازی، تأمین مالی و ارزیابی، مورد تأکید مشارکت کنندگان بوده است. نتایج حاصل از تحلیل این بخش از پژوهش در جدول ۳ گزارش شده است.

جدول ۳: راهبردهای الگوی توانمندسازی کسب و کارهای نوپای بـانـوـانـ مـبـتـنـیـ برـ وـ بـ

نـمـوـنـهـ بـیـانـاتـ مـشـارـکـتـ کـنـنـدـگـانـ (کـدـبـازـ)	کـدـ مـتـخـبـ	کـدـ مـحـورـیـ
آموزش‌های فردی متناسب با نوع کسب و کار و توان مقابله با تعارض‌های حرفه‌ای برای بـانـوـانـ	۵۰۰۶۰	

	راهبردهای راه اندازی کسب و کار نوپا با نوان	توانایی خلق ایده بر بستر واقعیت‌های موجود و با درجاتی از خلاقیت گسترش ایده و استفاده از زمینه‌های مؤثر در توسعه آن (بیزینس پلن)
		توانایی تیم سازی و استفاده از ظرفیت افراد همراه در راه اندازی کسب و کار نوپا
	راهبردهای تأمین مالی کسب و کار نوپا با نوان	استفاده از مشوق‌های سرمایه‌گذاری برای با نوان صاحب کسب و کار نوپا
		توجه به رویکردهای تأمین مالی مبتنی بر بدھی در کسب و کار نوپا
		مشوق‌های مالی و مالیاتی برای با نوان صاحب کسب و کار نوپا
		استفاده از منابع خود راه انداز در تأمین مالی کسب و کارهای نوپا با نوان
		استفاده از روش‌های ترکیبی در تأمین مالی کسب و کارهای نوپا
	راهبردهای ارزیابی کسب و کار نوپا با نوان	توجه به ارزیابی‌های سیکل محور و دوره‌ای در بررسی کسب و کارهای نوپا با نوان
		به کارگیری رویکردهای خود ارزیابی در سنجش میزان پیشرفت کسب و کار
		منوط نمودن تخصیص اعتبار به ارزیابی‌های معیار محور کسب و کارهای نوپا
		استفاده از بینان‌های توسعه کارآفرینی و کسب و کار در حوزه ارزیابی اشتغال زنان

تحلیل مصاحبه‌ها و دیدگاه‌های مشارکت کنندگان در پژوهش نشان می‌دهد راهبردهای الگوی توانمندسازی کسب و کارهای نوپای با نوان مبتنی بر وب را می‌توان در سه مؤلفه محوری مذکور سازمان داد که در ادامه به تشریح هر کدام از این راهبردها خواهیم پرداخت:

۱-۳- راهبردهای راه‌اندازی کسب و کار نوپا با نوان

از جمله راهبردهای ارائه شده این زمینه را می‌توان به راهبردهای راه‌اندازی اشاره نمود که قدم اول در این راستا است و مشتمل بر مؤلفه‌های آموزش‌های فردی متناسب با نوع کسب و کار و توان مقابله با تعارض‌های حرفه‌ای برای با نوان، توانایی خلق ایده بر بستر واقعیت‌های موجود و با درجاتی از خلاقیت، گسترش ایده و استفاده از زمینه‌های مؤثر در توسعه آن (بیزینس پلن)، توانایی تیم سازی و استفاده از ظرفیت افراد همراه در راه‌اندازی کسب و کار نوپا بودند که در صورتی این مؤلفه در توان راه‌اندازی مؤثر خواهد بود که به جنبه‌های مختلف آن توجه شود: در این زمینه به عنوان نمونه مشارکت کننده (۳) بیان داشت:

"راه‌اندازی یک کسب و کار نوپا در درجه اول اهمیت فرار دارد و اگر قرار است که کسب و کار پیشرفت داشته باشد باید قدم اول به درستی برداشته شود و راهبردهایی در این زمینه ارائه شود."

۲-۳- راهبردهای تأمین مالی کسب و کار نوپا با نوان

تحلیل نظرات مشارکت کنندگان در پژوهش نشان‌دهنده این نکته می‌باشد که توجه به ابعاد تأمین مالی به عنوان راهبردی مؤثر می‌تواند زمینه بهبود کسب و کار نوپا با نوان را فراهم سازد. در این زمینه طبق نظرات مشارکت کنندگان شاخص‌هایی چون استفاده از مشوق‌های سرمایه‌گذاری برای با نوان صاحب کسب و کار نوپا، توجه به رویکردهای تأمین مالی مبتنی بر بدھی در کسب و کار نوپا، مشوق‌های مالی و مالیاتی برای با نوان صاحب کسب و کار نوپا، استفاده از منابع خود راه‌انداز در تأمین مالی کسب و کارهای نوپا با نوان، استفاده از روش‌های ترکیبی در تأمین مالی کسب و کارهای نوپا مورد تأکید بود. در این باره به بیان نقل قول تعدادی از مشارکت کنندگان در پژوهش بسنده می‌کنیم.

مشارکت کننده (۵) بیان داشت: "بهتره که با روئش‌های مختلف مثل ایجاد بدنه‌ی و یا استفاده از مشوق‌های مالیاتی به نگهدارش و تأمین مالی کسب و کارهای نوپا کمک کرد تا پا بگیری و رشد کند."

۳-۳ راهبردهای ارزیابی کسب و کار نوپا بانوان

از دیگر راهبردهای مؤثر بر موضوع، توسعه راهبردهای ارزیابی کسب و کار است. ذیل این شاخص کدهای توجه به ارزیابی‌های سیکل محور و دوره‌ای در بررسی کسب و کارهای نوپا بانوان، به کارگیری رویکردهای خوددارزیابی در سنجش میزان پیشرفت کسب و کار، منوط نمودن تخصیص اعتبار به ارزیابی‌های معیارمحور کسب و کارهای نوپا، استفاده از بنیان‌های توسعه کارآفرینی و کسب و کار در حوزه ارزیابی اشتغال زنان احصا گردید.

در این باره مشارکت کننده (۷) بیان داشت: "باید به ارزیابی کسب و کارهای نوپا توجه ویژه شود مثلاً برای بانوان در این زمینه کلاس‌های آموزش برگزار شود و ارزیابی‌هایی از سوی سازمان‌ها وجود داشته باشد باهدف کمک به توسعه آن‌ها."

۴- عوامل زمینه‌ای

عوامل زمینه‌ای نشان‌دهنده یکسری خصوصیات ویژه است که به پدیدهای دلالت می‌کند و محل حوادث یا وقایع مرتبط با پدیدهای در طول یک بعد است که پدیده در آن نهفته است (اشترووس و کوربین، ۱۳۹۰). نتایج حاصل از تحلیل این بخش از پژوهش در جدول ۴ گزارش شده است.

جدول ۴: عوامل زمینه‌ساز الگوی توانمندسازی کسب و کارهای نوپای بانوان مبتنی بر وب

کد منتخب	کد محوری	نمونه بیانات مشارکت کننده‌گان (کدباز)
۴. عوامل زمینه‌ای و بسیاری	هنچار سازی اجتماعی	میزان اهمیت اجتماع به پذیرش کسب و کارهای نوپا و استقبال از آن
		پذیرش اجتماعی زنان برای انجام فعالیت‌ها و شرکت در نقش‌های اجتماعی همچون راهاندازی کسب و کار
		میزان اعتمادسازی عمومی به کسب و کارهای نوپا با مدیریت بانوان
		کار تیمی و گروهی برای دستیابی به اهداف جمعی همچون طراحی نظام جامع کمک به کسب و کارهای نوپا
		فرهنگ حاکم بر جامعه در زمینه مشارکت پذیری در جریان فرایندهای شغلی - اجتماعی برای بانوان
۵. عوامل فضایی و بسیاری	مدیریت فضای کسب و کار	میزان اهمیت و توجه به بسترسازی‌های فضایی کسب و کار نوپا برای بانوان
		میزان ارتباط با مراکز علمی و فناور برای مدیریت کسب و کارهای نوپا
		میزان تسهیل روند کسب و کار برای بانوان
		نگاه سیستمی به کارآفرینی و اشتعال پایدار بانوان از سوی دستگاه‌های اجرایی کشور
۶. عوامل اقتصادی- شغلی	دانش اقتصادی- شغلی	میزان آشنایی بانوان با زمینه‌های مالی و استقلال در بازارهای مالی
		تجربه محوری در زمینه استفاده از حمایت‌های مالی بخش دولتی
		توانایی مدیریت جریان نقدینگی در راستای توسعه کسب و کار
		میزان توانمندی در تحلیل رفتار مشتریان کسب و کار

مفهوم شرایط زمینه‌ای همان‌طور که در جدول ۴ ملاحظه می‌شود، شامل عوامل زمینه‌ای و بستری مشتمل بر ۳ بخش هنچار سازی اجتماعی، مدیریت فضای کسب و کار، دانش اقتصادی- شغلی می‌شود که در ادامه به تفکیک و ترتیب به ارائه نقطه‌نظرهای مرتبط با هر کد پرداخته می‌شود.

۱-۴-۱- هنجار سازی اجتماعی

این عوامل از مهم‌ترین مؤثر در پیدایش زمینه‌های اجتماعی وضعیت کسب و کار نوپا بانوان و فرهنگ حاکم بر آن است. با توجه به تحلیل نظرات مشارکت کنندگان آنچه از مجموع کدهای قرارگرفته در این بخش احساس می‌شود این است که محیط و فرهنگ حاکم بر اجتماعات حرفه‌ای و تخصصی اشتغال بانوان، بخش عمده‌ای از بسترهاش شکل‌گیری و نهادینه‌سازی اهداف کسب و کار را شامل می‌شود. این دسته از عوامل مشتمل بر میزان اهمیت اجتماع به پذیرش کسب و کارهای نوپا و استقبال از آن، پذیرش اجتماعی زنان برای انجام فعالیت‌ها و شرکت در نقش‌های اجتماعی همچون راهاندازی کسب و کار، میزان اعتمادسازی عمومی به کسب و کارهای نوپا با مدیریت بانوان، کار تیمی و گروهی برای دستیابی به اهداف جمعی همچون طراحی نظام جامع کمک به کسب و کارهای نوپا، فرهنگ حاکم بر جامعه در زمینه مشارکت پذیری در جریان فرایندهای شغلی- اجتماعی برای بانوان بود. در ادامه برای نمونه نقل قول‌هایی از مشارکت کنندگان در پژوهش بیان می‌شود.

به عنوان نمونه مدیر (۵) بیان داشت: "ورود زنان به حوزه کسب و کارهای نوپا علاوه بر بهبود وضعیت اقتصادی اجتماعی محلی می‌تواند تأثیر بسیار مهمی بر رشد و توسعه پایدار کشورها بگذارد. با این حال، چالش‌های زیادی برای توسعه کسب و کارهای نوپا و استارت‌آپی توسط زنان وجود دارد."

۱-۴-۲- مدیریت فضای کسب و کار

طبق بیانات مشارکت کنندگان در پژوهش، مدیریت فضای کسب و کار و عوامل مؤثر بر آن از جمله بخش‌های مورد توجه کسب و کار نوپا است. مدیریت فضای کسب و کار با مؤلفه‌هایی همچون میزان اهمیت و توجه به بستر سازی‌های فضای کسب و کار نوپا برای بانوان، میزان ارتباط با مرآکز علمی و فناور برای مدیریت کسب و کارهای نوپا، میزان تسهیل روند کسب و کار برای بانوان، نگاه سیستمی به کارآفرینی و اشتعال پایدار بانوان از سوی دستگاه‌های اجرایی کشور. شناسانده شد.

در این زمینه به عنوان مثال مشارکت کننده (۱۲) بیان کرد: "به نظرم سازمان با برنامه‌هایی که در زمینه‌های تخصصی برگزار می‌کند می‌توانه زمینه‌ساز رشد کسب و کار نوپا بانوان بشود، مثلاً همین سازمان‌ها و برنامه‌های آموزشی که برگزار می‌شود. من خودم شرکت می‌کنم و هر دفعه هم از مسئولین تشکر می‌کنم که به خودشون رحمت میدم و این برنامه‌ها تدارک می‌بینم."

۱-۴-۳- دانش اقتصادی- شغلی

از دیگر زمینه‌های مؤثر بر کسب و کار نوپا بانوان عوامل مرتبط با دانش مالی است. به اعتقاد مشارکت کنندگان در پژوهش عوامل تخصصی به دلیل این که بخش عمده از اجرای برنامه‌های اشتغال محور است می‌تواند خیلی مؤثر باشد. طبق احصا پژوهشگران، میزان آشنایی بانوان با زمینه‌های مالی و استقلال در بازارهای مالی، تجربه محوری در زمینه استفاده از حمایت‌های مالی بخش دولتی توانایی مدیریت جریان نقدینگی در راستای توسعه کسب و کار، میزان توانمندی در تحلیل رفتار مشتریان کسب و کار مؤثر است در ادامه به بیان نمونه‌ای از نقل قول‌های مرتبط با این عوامل پرداخته می‌شود.

به عنوان نمونه مشارکت کننده (۶) بیان داشت: "من برخی از افراد را ملاقات می‌کنم که بی اطلاعیشان از شبکه‌های اجتماعی را مثل یک سند اختخار ارائه می‌کنند. این امر تا حدودی بین افراد بالای ۳۰ سال جا افتاده است. شاید شما هم یکی ازین افراد باشید. اما آیا شما می‌خواهید مشتریانی که در نقشه اجرایی به عنوان هدف معین کردید ملاقات کنید یا نه؟".

۵- عوامل مداخله‌گر (محدود کننده)

در بین تجارب مشارکت کنندگان، برخی از عوامل سازمانی و انسانی به عنوان محدود کننده کسب و کارهای نوپای بانوان بیان شدند. این عوامل مانع از اثربخشی برنامه‌های مربوط به اهداف در این حیطه می‌شوند. نتایج این بخش از یافته‌ها در جدول ۶ گزارش شده است.

جدول ۶: عوامل مداخله‌ای محدود کننده کسب و کارهای نوپای بانوان مبتنی بر وب

نمونه بیانات مشارکت کنندگان (کدباز)		کد منتخب	کد محوری
بررسی محدود کننده کسب و کارهای نوپای بانوان مبتنی بر وب	مسائل ساختاری اشغال بانوان	نگاه سنتی و غیر کارشناسانه به کار کرد اجتماعی نیمی از جمعیت (زنان)	
		وجود نگاه بالا به پایین در طراحی و اجرای برنامه‌های اشتغال بانوان و کم توجهی به دیدگاه‌های فردی ایشان	
		کم توجهی به تغییر ساختارهای سنتی و قدیمی کسب و کار برای بانوان	
		شکاف دستمزد در حوزه اشتغال بانوان	
		تعارضات خانوادگی در تقسیم نقش اجتماعی زنان	
	چالش‌های حمایتی - مدیریتی	کم توجهی به ایجاد فرصت‌های برابر اشتغال پذیری برای زنان	
		ضعف مدیریت تقویت جایگاه شغلی زنان در بخش‌های نوپا و استارت‌آپ‌ها	
		ضعف در حمایت از کسب و کارهای نوپا برای مدیران	
		کم توجهی به ایجاد تسهیلات اشتغال آفرین برای زنان	
		غفلت از بر روز آوری قانون جامع حمایت از زنان در راستای اهداف شغلی کسب و کار نوپا	
	غفلت از حوزه‌های نوین کسب و کار	محدودیت شبکه‌های اجتماعی و بسترها نوین کسب و کار	
		سيطره نگاه سنتی به کسب و کار	
		کم توجهی به استفاده از ابزارهای نوین هوش مصنوعی و تسهیل کاربرد آن در کسب و کارهای نوپا	
		ضعف اکوسیستم کارآفرینی به دلیل عدم ثبات اقتصادی و اجتماعی	

نتایج حاصل از مصاحبه‌ها نشان داد که موانع و چالش‌های نوپای بانوان مبتنی بر وب را می‌توان در ۳ دسته اصلی مسائل ساختاری اشتغال بانوان، چالش‌های حمایتی- مدیریتی، غفلت از حوزه‌های نوین کسب و کار قرارداد. که در ادامه به شرح و بسط این چالش‌ها پرداخته می‌شود.

۱-۵- مسائل ساختاری اشتغال بانوان

این دسته از عوامل محدود کننده مربوط به عوامل مؤثر و موجود در ساختار اجتماعی- قانونی در اشتغال و کسب و کار بانوان است و طبق دسته‌بندی پژوهشگران مشتمل بر عواملی همچون نگاه سنتی و غیر کارشناسانه به کار کرد اجتماعی نیمی از جمعیت (زنان)، وجود نگاه بالا به پایین در طراحی و اجرای برنامه‌های اشتغال بانوان و کم توجهی به دیدگاه‌های فردی ایشان، کم توجهی به تغییر ساختارهای سنتی و قدیمی کسب و کار برای بانوان، شکاف دستمزد در حوزه اشتغال بانوان، تعارضات خانوادگی در تقسیم نقش اجتماعی زنان است. در این باره، مشارکت کننده (۱۵) معتقد است: "گرچه حضور فعال زنان در امور روزمره زندگی بویژه در خانه‌داری و تربیت کودکان آشکار است، اما نقش حساس آن‌ها در تولید و توسعه اقتصادی اجتماعی و فرهنگی جامعه چندان که باید محسوس نبوده است. از سوی دیگر وجود این باور در میان برخی از مردان که "نیازی به کار زنان نیست" و "جای زن درخانه است" هنوز در جامعه وجود دارد"

۲-۵- چالش‌های حمایتی - مدیریتی

به عقیده مشارکت کننده‌گان آنچه در بحث حمایت از کسب و کارهای نوپا با نوان اتفاق می‌افتد می‌تواند محدود کننده اشتغال ایشان باشد. پژوهشگران عوامل مرتبط با این بخش مشتمل بر کم توجهی به ایجاد فرصت‌های برابر اشتغال پذیری برای زنان

ضعف مدیریت تقویت جایگاه شغلی زنان در بخش‌های نوپا و استارت‌آپ‌ها، ضعف در حمایت از کسب و کارهای نوپا برای مدیران، کم توجهی به ایجاد تسهیلات اشتغال آفرین برای زنان، غلت از بروزآوری قانون جامع حمایت از زنان در راستای اهداف شغلی کسب و کار نوپا است.

در این رابطه مشارکت کننده (۵) بیان داشت که: "تسهیلات تقریباً در ایران برای راهاندازی مشاغل همواره مانظر دولت بوده است اما چرا برای اشتغال با نوان به خصوص در بخش‌های خلاقیتی بعضی از موانع گرفتن تسهیلات را کم نمی‌کند یا برنامه‌هایی این چنینی که مشوق باشد؟"

۳-۵- غفلت از حوزه‌های نوین کسب و کار

به عقیده مشارکت کننده‌گان شرکت کننده در پژوهش بخشی از محدودیت‌های کسب و کارهای نوپا با نوان مرتبط با بی‌توجهی به اکوسیستم‌های نوآور در این زمینه است. این محور مشتمل بر مؤلفه‌هایی همچون محدودیت شبکه‌های اجتماعی و بسترها نوین کسب و کار، سیطره نگاه سنتی به کسب و کار، کم توجهی به استفاده از ابزارهای نوین هوش مصنوعی و تسهیل کاربرد آن در کسب و کارهای نوپا، ضعف اکوسیستم کارآفرینی به دلیل عدم ثبات اقتصادی و اجتماعی است. در ادامه به نقل قول‌هایی در این‌باره استناد می‌شود:

مشارکت کننده (۹) بیان داشت: "کارآفرینان ما از حوزه‌های نوین مثل شبکه‌های اجتماعی ممکن است خوبی‌های مهملکی بخورند مثلاً همین فیلتر شدن شبکه‌های اجتماعی و کسب و کارهایی که براین بستر شکل گرفته است."

۶- پیامدها

پیامدهای الگوی طراحی شده توانمندسازی کسب و کارهای نوپا با نوان مبتنی بر وب، ورود موفق زنان به حوزه کسب و کارهای نوپا و استفاده از ظرفیت‌های نوپدید این حوزه است که این پیامدها، زمینه بهره‌وری از استعدادها، پتانسیل‌ها و منابع انسانی و مالی را فراهم می‌کند که باید مورد توجه ویژه قرار گیرد.

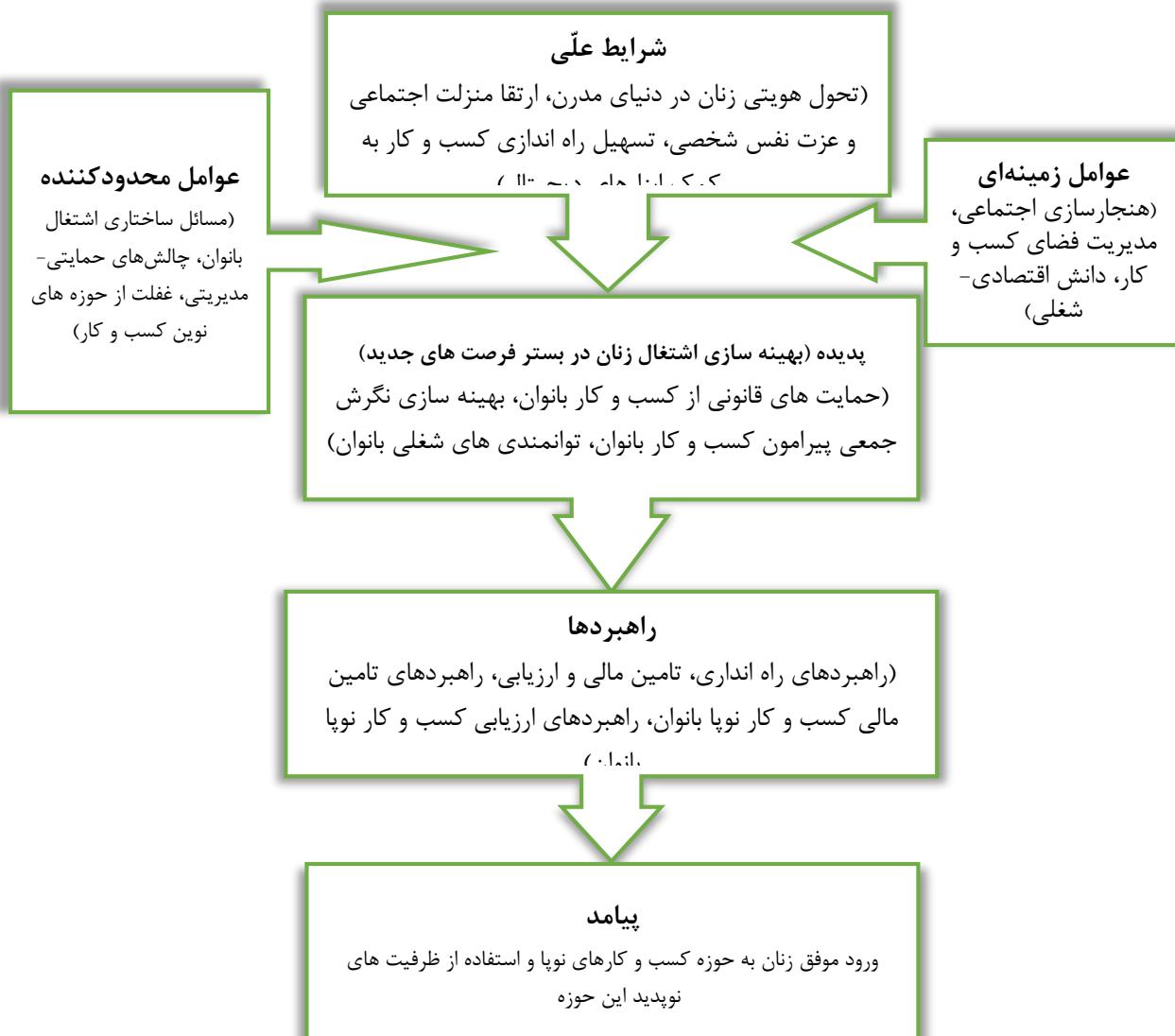
مدل پارادایمی برآمده از داده‌ها

در منابعی که به معرفی روش شناسی گراند تئوری پرداخته‌اند، این مرحله را دستاورد طبیعی مرحله کدگذاری انتخابی، دانسته‌اند و خوش‌بینانه اظهار داشته‌اند که تجزیه و تحلیل پایانی به منظور تکوین نظریه، در این مرحله، صورت می‌گیرد. با توجه به مؤلفه‌های پدیدار شده از دل داده‌ها، در مورد رخدادها و موقوفیت‌ها، تصویر غنی‌تری از مفاهیم و مؤلفه‌ها، فراهم می‌گردد. در رمزگذاری گزینشی، به پالایش یافته‌های قبلی پرداخته می‌شود و با طی این فرایند، درنهایت، چارچوبی نظری پدیدار می‌شود (چارمز و برایان^۱، ۲۰۱۰) می‌توان گفت، ماهیت این مرحله از دیگر مراحل قبلی مجزاست. مرحله مدل‌سازی، نیاز به تفکر، ابتکار، خلاقیت و خبرگی پژوهشگر دارد. مرحله بسیار دشوار که حتی بیش از مرحله

^۱ Charmaz & Brayan

جمع آوری داده‌ها، دقت و نیرو به خود اختصاص می‌دهد. پس از به دست آوردن مقوله‌ها، به تهیه و طراحی مدل، بر مبنای عوامل علی، عوامل بازدارنده (محدودیت‌ها)، عوامل زمینه‌ساز و ابعاد و راهبردهای غنی‌سازی، پرداختیم و سپس پیامدهای آن پرداخته

محوری پژوهش شامل شرایط علی، شرایط زمینه‌ای، شرایط مداخله‌گر، راهبردها و پیامدها مشخص شد. با توجه به کدگذاری باز، محوری و انتخابی؛ مدل پارادایمی الگوی کسب و کارهای نوپای بانوان مبتنی بر وب در سازمان در شکل شماره ۱ ارائه شده است. بنا به نظر کرسول (۲۰۰۵) یک نظریه پرداز زمینه بنیاد می‌تواند نظریه خود را به سه شیوه ممکن ارائه نماید: به صورت نمودار، به شکل تشریحی و روایت یک داستان و یا به صورت مجموعه‌ای از گزاره‌ها. در این پژوهش مدل خلق شده به شکل نمودار ارائه می‌شود؛ بدین منظور ابتدا از طریق نمودار الگوی کسب و کارهای نوپای بانوان مبتنی بر وب ارائه می‌گردد. در این مدل به طور شماتیک به ابعاد و محورهای تأثیرگذار در زمینه‌ساز الگوی توانمندسازی کسب و کارهای نوپای بانوان مبتنی بر وب در سازمان اشاره شده است و سعی شده که به کامل‌ترین شکل ممکن بیانگر خلاصه نتایج پژوهش باشد.

شکل ۱: الگوی طراحی شده توانمندسازی کسب و کارهای نوپا بانوان مبتنی بر وب

بحث و نتیجه گیری

کسب و کارهای نوپا در دنیای کتونی به عنوان فرصت شغلی و گسترش ایده‌های ذهنی در بستر کسب و کار تعریف شده است، لذا با توجه به اهمیت این مقوله برای زنان، پس از تحلیل و تبیین مبانی آن، مصاحبه‌های ضبط شده، به صورت سطر به سطر بررسی، مفهوم پردازی، مقوله‌بندی و سپس، بر اساس مشابهات، ارتباط مفهومی ویژگی‌های مشترک کدھای باز، محوری و منتخب (طبقه‌ای از مفاهیم) مشخص شدند. ماحصل این تحلیل، ارائه الگو شامل ۶ محور است که در ادامه به تبیین آن پرداخته می‌شود.

شرایط محوری: مقوله محوری مضمون اصلی پژوهش است که اگرچه از درون پژوهش بیرون می‌آید اما یک مفهوم انتزاعی است. در پژوهش حاضر مرکز ثقل الگوی توانمندسازی کسب و کارهای نوپای بانوان مبتنی بر وب، بهینه‌سازی کسب و کار زنان در بستر فرصت‌های جدید استخراج گردید. در این زمینه تحلیل مصاحبه‌ها به سه مقوله حمایت‌های قانونی از کسب و کار بانوان، بهینه‌سازی نگرش جمعی پیرامون کسب و کار بانوان، توانمندی‌های شغلی بانوان منجر شد. به عقیده نگارنده ضعف در برنامه‌ریزی کلان با اشاره به نوع نگاه در طراحی برنامه‌های حمایت از کسب و کار بانوان به نیاز‌سنگی و مشارکتی سازی برنامه اشاره دارد که زمینه به وجود آمدن این پدیده محوری را به وجود آورده است. محور دوم بهینه‌سازی نگرش جمعی پیرامون کسب و کار بانوان است که به رفع نگرش‌های جنسیتی پیرامون کسب و کار بانوان و استفاده از ظرفیت ایشان در امور اقتصادی اشاره داشت و محور سوم، توانمندسازی شغلی بانوان است که به جایگاه ارتقا مهارت‌های ارتباطی و کارگروهی بانوان برای دستیابی و ارتقا شغلی ایشان می‌پردازد، یافته‌های پژوهش در این بخش با یافته‌های حنیف زاده و همکاران (۱۴۰۲) و هارینگتون (۲۰۱۶) از حیث توجه به جایگاه دولت و نگرش‌های جمعی در بهبود یا راهاندازی کسب و کارهای نوپا همخوانی دارد.

شرایط علی: شرایط علی در پژوهش نشان‌دهنده شرایط و مفاهیمی است که پدیده اصلی متأثر از آن است در این پژوهش شرایطی و عواملی را که بر مقوله محوری یعنی بهینه‌سازی کسب و کارهای نوپا زنان با استفاده از فرصت‌های جدید اثرگذار است، محورهای تحول هویتی زنان در دنیای مدرن، ارتقا منزلت اجتماعی و عزت‌نفس شخصی، تسهیل راهاندازی کسب و کار به کمک ابزارهای دیجیتال است. مؤلفه‌های این محور بیشتر بر تغییر جایگاه و نگاه به زنان در عرصه‌های اجتماعی اشاره دارد که از طرفی معلوم ارتقا منزلت و توانمندی‌های شخصی ایشان است و از طرفی علت آن نیز می‌تواند عنوان شود، در این مسیر توجه به تسهیل راهاندازی کسب و کار به کمک ابزارهای دیجیتال محور نیز به استفاده از بسترها نوین برای راهاندازی و اشاعه کسب و کار به خصوص کسب و کارهای نوپا تأکید داشته است که زمینه حضور بیشتر زنان در این عرصه را فراهم ساخته است. یافته‌های پژوهش در این بخش با یافته‌های پژوهش ویلان و همکاران (۲۰۱۸) از نظر استفاده از فناوری برای راهاندازی کسب و کار و استارت‌آپ‌های مؤثر در حوزه اشتغال بانوان قرابت دارد.

راهبردها: راهبردها، استراتژی‌هایی هستند که باهدف خاصی برای اداره و کنترل پدیده مورد نظر صورت می‌پذیرد. در پژوهش حاضر تحلیل مصاحبه‌ها نشان‌دهنده ابعاد سه‌گانه راهاندازی، تأمین مالی و ارزیابی کسب و کار نوپا در حوزه راهبردی بود. راهبردهای ارائه شده در زمینه راهاندازی کسب و کار به قدم اصلی و اولیه در این زمینه اشاره دارد که با استفاده از مؤلفه‌هایی همچون داشتن ایده و سپس طرح کسب و کار می‌تواند به زنان در برداشتن قدم اول کمک نماید، محور دوم در نگهداشت و تأمین مالی حوزه کسب و کار است و به استفاده از مشوق‌های سرمایه‌گذاری برای بانوان صاحب

کسب و کارنوپا و همچنین شیوه‌های مختلف استفاده برای تأمین مالی کسب و کارهای نوپا اشاره دارد. در انتها راهبردهای ارزیابی کسب و کارهای نوپا با تأکید داشتن بر جنبه‌های بررسی و بهسازی کسب و کار از طریق نمودهای درونی و بیرونی آن عنوان گردید که مؤلفه‌های آن نیز حول بررسی‌های دوره‌ای کسب و کار می‌گردد. یافته‌های پژوهش در این بخش بیشتر برگرفته از مصاحبه‌های مشارکت‌کنندگان و منطبق بر نتایج پژوهش‌های حوزه کسب و کارهای نوپا همچون حنیف زاده و همکاران (۱۴۰۰) و فلاح (۱۴۰۰) است که برای موفقیت کسب و کارهای نوپا از راه اندازی تا ارزیابی آن را مؤثر دانسته‌اند، همخوانی دارد.

عوامل زمینه‌ای: عوامل زمینه‌ای نشان‌دهنده یکسری خصوصیات ویژه است که به پدیدهای دلالت می‌کند. در پژوهش حاضر زمینه‌های شکل گیری پدیده محوری، مشتمل بر سه بخش هنجار سازی اجتماعی، مدیریت فضای کسب و کار، دانش اقتصادی-شغلی بود. هنجار سازی اجتماعی با توجه به آنچه از مجموع کدهای قرار گرفته در این بخش احساس شده بود ناظر بر محیط و فرهنگ حاکم بر مقوله اشتغال بانوان و کسب و کار ایشان است که بخش عمده‌ای از بسترهاش شکل گیری و نهادینه‌سازی اهداف کسب و کار بانوان را شامل می‌شود. زمینه مدیریت فضای کسب و کار، ناظر بر ویژگی‌های کسب و کارهای نوپا است که بر میزان اهمیت و توجه به بسترسازی‌های فضای کسب و کار نوپا برای بانوان و مؤلفه‌هایی همچون میزان ارتباط با مراکز علمی و فناور برای مدیریت کسب و کارهای نوپا می‌پردازد و این ابعاد را در بسترسازی برای این حوزه مؤثر می‌داند. در انتها دانش اقتصادی-شغلی ناظر بر علم اقتصاد و توانایی‌های دانشی زنان برای استفاده از ظرفیت‌های این حوزه اشاره دارد که این بستر با حضور بیشتر زنان در عرصه اجتماعی رشد یافته است. یافته‌های پژوهش در این بخش بیشتر با یافته‌های برای جیرنده‌ی، سجادی و داوری (۱۴۰۲) از حیث داشتن دانش مؤثر کسب و کار در دنیای معاصر و هنجارهای اجتماعی برای موفقیت کسب و کار همخوانی دارد.

عوامل محدود کننده: عوامل محدود کننده، مانع از اثربخشی برنامه‌های مربوط به اهداف در حیطه عملی می‌شود. موانع و چالش‌های محدود کننده کسب و کارهای نوپای بانوان مبتنی بر وب را در سه دسته اصلی مسائل ساختاری اشتغال بانوان، چالش‌های حمایتی-مدیریتی، غفلت از حوزه‌های نوین کسب و کار گرفتند. چالش‌های ساختاری به ضعف‌های ساختاری نظام اشتغال اعم از حوزه‌های طراحی تا اجرا اشاره دارد و در این زمینه وجود نگاه بالا به پایین در طراحی و اجرای برنامه‌های اشتغال باوان، کم توجهی به تغییر ساختارهای سنتی و قدیمی اشتغال بانوان و غفلت از ساختارهای نوین اشتغال در حوزه‌های نوین مانند استارت‌آپ‌ها و ... را بسیار مؤثر می‌داند. محور دوم چالش‌های حمایتی-مدیریتی است که مشتمل بر ابعاد مدیریت و نظارتی برنامه‌های اشتغال و همچنین اجرای برنامه‌های اشتغال محور بانوان اشاره داشت. محور سوم غفلت از حوزه‌های نوین کسب و کار است که بخشی از محدودیت‌های کسب و کارهای نوپا بانوان را مرتبط با بی‌توجهی به اکوسیستم‌های نوآور در این زمینه و استفاده از بسترها نوین آن می‌داند، یافته‌های پژوهش در این بخش بیشتر برآمده از مصاحبه‌های میدانی و واقعیت‌های کسب و کار نوپا بانوان است و تا حدودی با یافته‌های غفاری چراتی و همکاران (۱۴۰۰) و تابلی، عسکری و نمازیان (۱۴۰۲) از نظر توجه به جنبه‌های حمایتی از اشتغال بانوان و ابعاد مؤثر فناوری در رشد و پیشرفت آن همخوانی دارد.

در جهان امروز اشتغال پایدار زنان به عنوان یکی از محورهای نوین در مدیریت کسب و کار اجتماعی مورد توجه است. توجه به اشتغال مناسب و پایدار زنان در بستر مجازی این نوید را فراهم می‌آورد که بانوان بتوانند در زمینه سایر وظایف اجتماعی و خانوادگی خود نیز موفق باشند. در این پژوهش سعی کردیم هر چند به مقدار کم به ترسیم زمینه‌های

توانمندسازی بانوان در کسب و کارهای اینترنتی گامی کوچک در مدیریت این فرآیند برداریم. با توجه به یافته‌های پژوهش پیشنهادهای کاربردی زیر ارائه می‌شود:

- با توجه به یافته‌های بعد محوری در زمینه اشتغال بانوان باید زمینه‌های قانونی برای اشتغال بانوان در محیط مجازی فراهم آید و بسترهای لازم در این زمینه فراهم گردد. در این زمینه می‌توان با قوانین مالیاتی و قوانین تسهیل‌گر اشتغال بانوان در فضای مجازی، اشتغال پایدار بانوان در این بستر را تسهیل کرد.
- از دیگر ابعاد مورد اشاره مشارکت‌کنندگان زمینه‌سازی فرهنگی در مورد اشتغال اینترنتی بانوان است، در این زمینه پیشنهاد می‌شود در زمینه اشتغال بانوان در فضای مجازی فرهنگ‌سازی لازم صورت بگیرد.
- در زمینه تأمین مالی کسب و کارهای بانوان پیشنهاد می‌شود از رویکردهای تأمین مالی جمعی و ترکیبی استفاده شود. در این زمینه می‌توان با استفاده از ابزارهایی چون بورس و تعاونی‌های زمینه تأمین مالی را فراهم آورد.
- با توجه به نقش دانش اقتصادی بانوان پیشنهاد می‌شود به استقلال مالی و دانش مدیریت مالی بانوان توجه شود.
- با توجه به مؤلفه‌های شناسایی شده در بعد مداخله‌ای پیشنهاد می‌شود به ساختار اشتغال بانوان و مسائل اکوسیستمی در اشتغال بانوان در بسترهای مجازی توجه شود.

منابع

- براری جیرنده‌ی، آذر؛ سجادی، سید مجتبی و داوری، علی (۱۴۰۲). طراحی الگوی تاب آوری کسب و کارهای نوپا: مسیری به سوی آینده نگاری کسب و کارهای نوپا. *نشریه آینده پژوهشی ایران*، ۷(۲)، ۱۵۵-۱۷۹. [2543542magiran.com/p/2543542](https://magiran.com/p/2543542)
- تابلی، حمید؛ عسکری باقر آبادی، محبوبه و نمازیان، رعنا (۱۴۰۲). طراحی الگوی کارآفرینی زنان مبتنی بر مشاغل خانگی با استفاده از روش داده بنیاد. *فصلنامه منابع انسانی تحول آفرین*، ۵(۲)، ۳۳-۱۴.
- حنیف زاده، فائزه؛ طالبی، کامبیز؛ سجادی، سید مجتبی و کمال سخدری، (۱۴۰۰). تأثیر تیم کارآفرینانه بر مقیاس پذیری کسب و کارهای نوپا، *فصلنامه توسعه کارآفرینی*، ۱۴(۳)، ۴۲۱-۴۴۰. [2365633magiran.com/p/2365633](https://magiran.com/p/2365633)
- داوری کیش، راضیه؛ مهرگان، نادر و جعفری سرشت، داود. (۱۴۰۰). تأثیر نامتقارن ادوار تجاری بر اشتغال زنان. *نظریه‌های کاربردی اقتصاد*، ۸(۲)، ۲۳۹-۲۶۶.
- دیواندری، تکتم و پورعبدالله، کبری (۱۳۹۵). پیشرفت فرهنگی و آسیب شناسی اشتغال زنان. *پژوهش نامه اسلامی زنان و خانواده*، ۴(۶)، ۸۹-۱۰۹.
- شریفی، زینب؛ ایروانی، هوشنگ و دانشور عامری، ژیلا. (۱۳۹۸). بررسی گرایش زنان روستایی به اشتغال (مورد مطالعه: زنان روستایی شهرستان نجف آباد). *زن و جامعه (جامعه شناسی زنان)*، ۱۰(۱)، ۲۱۷-۲۳۵. (مسلسل ۳۷)
- شیرازی، عطا (۱۴۰۲). شناسایی و اولویت بندی عوامل پیش برندۀ‌ی در راستای ارتقاء کسب و کارهای نوپا در حوزه‌ی بانوان، دهمین کنفرانس بین‌المللی مهندسی صنایع، بهره‌وری و کیفیت.
- غفاری چراتی، علی اکبر؛ قنادزادگان، حسینعلی؛ حسن زاده، رمضان و عباسی، قدرت الله (۱۴۰۰). اثربخشی مهارت‌های مبتنی بر پذیرش و تعهد بر میزان پذیرش اجتماعی و احساس تنهایی در بانوان، *فصلنامه خانواده و پژوهش*، ۱۸(۲)، ۱۰۷-۱۲۰.
- فروتن، یعقوب و شجاعی قلعه‌نی، مینا. (۱۳۹۸). رویکرد اجتماعی به اشتغال زنان در ایران. *مجله جامعه شناسی ایران*، ۲۰(۴)، ۳۳-۵۷.
- فلاح، محمد رضا. (۱۴۰۰). ارائه چارچوبی برای ورود موفق دختران دانشجو به حوزه کسب و کارهای نوپا. *چشم انداز مدیریت بازرگانی* (چشم انداز مدیریت (پیام مدیریت)، ۲۰(۷۹)، ۳۹-۶۴. <https://sid.ir/paper/fa1039438SID>
- قاسمی، ابراهیم و جمالو، رقیه (۱۳۹۸). بررسی عدالت جنسیتی و تأثیر آن بر اشتغال زنان. *نشریه مطالعات فقهی و حقوقی زن و خانواده*، ۵(۳)، ۷۷-۹۷. [2193751magiran.com/p/2193751](https://magiran.com/p/2193751)
- کربلائی اسماعیل، حمید رضا؛ مینوئی، مهرزاد؛ حقیقت منفرد، جلال (۱۳۹۹). طراحی مدل اشتغال حمایت شده دولتی در راستای توسعه کارآفرینی معلولان کشور. *رفاه اجتماعی*، ۲۰(۷۹)، ۴۰۷-۳۶۷.
- ندافی، راضیه و احمدوند، مصطفی. (۱۳۹۶). شناسایی و اولویت‌بندی پیشانهای توسعه کسب و کارهای نوپا (استارت آپ‌ها) با استفاده از روش شناسی کیو. *فصلنامه علمی پژوهشی توسعه کارآفرینی*، ۱۰(۳)، ۵۱۷-۵۳۴.

Blank, S. (2020). *The four steps to the epiphany: successful strategies for products that win*: John Wiley & Sons.

Bocken, N., Strupeit, L., Whalen, K., & Nußholz, J. (2019). *A review and evaluation of circular business model innovation tools*. *Sustainability*, 11(8), 2210.

Drivas, D. Kouis, D. Kyriaki-Manessi, F.(2022). *Giannakopoulou Social media analytics and metrics for improving users engagement. Knowledge*, 2 (12), 225-242.

Sakas, D.P., Reklitis, D.P, Giannakopoulos, N.T & Trivellas, P. (2023). The influence of websites user engagement on the development of digital competitive advantage and digital brand name in logistics startups. *European Research on Management and Business Economics*, 29(2), 21-46.

Sedláček, P., & Sterk ,V. (2017). *The growth potential of startups over the business cycle*. American Economic Review, 107(10), 3182-3210.

Unterkalmsteiner, M., Abrahamsson, P., Wang, X., Nguyen-Duc, A., Shah, S., Bajwa, S. S.,..., Dennehy, D. (2016). Software startups—a research agenda. eInformatica Software *Engineering Journal*, 10(1), 89-123.

Villani, E., Linder, C., & Grimaldi, R. (2018). Effectuation and causation in sciencebased new venture creation: A configurational approach. *Journal of Business Research*, 83(1), 173-185.

A model for empowering women's start-up businesses based on the web in order to improve women's employment

Iman Mukhlisi¹, Afsaneh Zamani Moghadam^{2*}, Fatemeh Azizabadi Farahani³

Abstract

The aim of the present study was to design a model for empowering women's web-based start-ups. For this purpose, the data-driven method based on the Strauss and Corbin approach was used. The statistical population of the study was women entrepreneurs and managers, owners of web-based start-ups, and experts in the subject area. The research data were collected using semi-structured individual interviews, and the statistical sample consisted of 29 participants who were selected in a purposeful theoretical manner. The data were analyzed using the three-stage coding method of Strauss and Corbin (1990). The research findings indicate that optimizing women's employment in the context of new opportunities acts as a pivotal phenomenon and the fields related to social norming, business space management, and economic-career knowledge have an impact on this sector. Also, the causal conditions included the transformation of women's identity in the modern world, the promotion of social status and personal self-esteem, and the facilitation of business startups with the help of digital tools. The limiting factors included structural issues of women's employment, support-management challenges, and neglect of new business areas. The strategies considered were launch, financing, and evaluation strategies, financing strategies for women's start-up businesses, and evaluation strategies for women's start-up businesses. Finally, the web-based model of empowering women's start-up businesses was named as the successful entry of women into the start-up business field and utilizing the emerging capacities of this field.

Keywords: Startups, Women's Employment, Web

---

¹. PhD student in Entrepreneurship, Business Orientation, Science and Research Branch, Islamic Azad University, Tehran, Iran

². Associate Professor of Educational Management, Faculty of Management and Economics, Science and Research Branch, Islamic Azad University, Tehran, Iran (Corresponding Author).
a.zamanimoghadam@srbiau.ac.ir

³. Associate Professor of Cultural Affairs Management, Faculty of Management and Economics, Science and Research Branch, Islamic Azad University, Tehran, Iran